

ЗАМОК КОРОЛЕВИ БОНИ

Частина перша

Портрети... Малярські і фото... Кольорові й чорно-білі... Професійні і дилетантсько-любительські. Різні за розмірами і якістю, технікою виконання і смисловим навантаженням... Вони незмінно прикрашають інтер'єр будь-якого сільського будиночка чи міської квартири.

Бабусі-дідусі, тата-мама, брати-сестри і, звичайно ж, діти... Сумні й веселі, пустотливі й дисципліновані, симпатичні й не дуже... Обличчя, обличчя, обличчя...

У славні сімдесяті мало хто тримав на робочому місці ікону. Зате полум'яні риси класиків марксизму-ленінізму ще пам'ятають багато стін. Без них не обходився жодний керівничий кабінет. Чи то апартаменти секретаря парткому, чи голови сільради. Десь у середині дев'яностих зображення вождів світового пролетаріату в Україні замінили портрети нового ідола, для одних – Гаранта Конституції, для інших просто Рудого Таргана.

Співаки і співачки, актори, шоумени швидко витиснули з кіосків членів Політбюро. Голені й патлаті особини середнього роду з сережками у вухах, носах, губах (і, подекують, навіть на інтимних місцях) стали кумирами сучасної молоді. Їм пишуть листи, освідчуються в коханні, присвячують перші неотесані рядки...

Ми свого часу теж закохувались у дикторів і кінозірок. Але це було зовсім інше почуття. Піднесене й ніжне. Непроступний кумир здавався вершиною досконалості, йому приписувались усілякі чесноти... Впевнений: молоді Пугачова і Ротару отримували набагато менше відвертих пропозицій, ніж сьогодні...

Одного разу я закохався в анонімне зображення, що зберігалось серед бабусиних речей. Це був написаний олією портрет невідомої середньовічної аристократки. Тендітна, високі груди, довге смолянисте волосся. І очі... Два бездонні коричневі гудзички під тонким чолом...

Хто ця дивовижна жінка, я довідався лише наприкінці вісімдесятих, коли працював науковим співробітником Волинського краєзнавчого музею. Як виявилось – королева Бона! Дочка міланського герцога Івана Галеацци Сфорца і племінниця Карла П'ятого Ізабелли Арагонської... Шкода, що нас розділяють п'ять століть. Ох, і упадав би я за нею! Не гірше від короля Польщі Сигізмунда Першого Старого, за якого Бону видали заміж. Тоді їй перепало чимало маєтків у Литві, Італії, Україні і всенький Ковельський повіт моєї рідної Волині! Можливо, недаремно бабуся зберігала той портрет, можливо, в моїх жилах теж тече «блакитна» кров?

Я перелопатив музейні фонди, але ніяких матеріалів, які б підтверджували шляхетність нашого

роду, так і не знайшов. Зате заробив прізвисько – Бонніков (скорочено – Бонік) – від імені своєї улюблениці.

Королева чомусь не мала шани у науковців. Про неї не згадує навіть Велика Радянська Енциклопедія. Рід Сфорца закінчився у шістнадцятому столітті – і крапка! В архівах документів, які б проливали світло на її життя і діяльність, теж було вкрай мало. Лише манускрипти, що підтверджували права на володіння величезними землями між Луцьком і Ковелем. І портрет пензля Данкерса де Рія, на якому вона зовсім не схожа на юну леді, котра запала мені в душу. Стомлена стара з хитрими очима, що зажила славу скнари й інтриганки. Наприкінці свого буремного життя Бона, захопивши величезні багатства, повернулася в Італію. Чималу частину грошей – 420 000 золотих дукатів – необдуманно позичила іспанському королеві Філіпу Другому. Подейкують, поляки й досі марно намагаються «вибити борги».

Така марнотратність явно не в'язалася з байками про її патологічну жадібність, і я з новими силами кинувся у вир наукових пошуків. Відновлювати добре ім'я кумира своєї юності. І, треба сказати, досяг певних успіхів. На Волині мені пощастило зібрати десятки легенд, і в жодній з них Бона не виглядає скнарою. Навпаки, багатьох вона щедро нагородила за службу. За свої гроші збудувала церкву в селі Самари, надала магдебурзьке право

містам Ковель і Вижва. До речі, в останньому королева дозволила відкривати корчми і продавати у них горілку...

Знаходити і зберігати для нащадків усе так чи інакше пов'язане з діяльністю Бони, стало моїм найголовнішим хобі. Особливо я мріяв знайти її замок, за переказами, побудований на поліських теренах. Цьогоріч мені нарешті пощастило...

Україна. 90-ті роки ХХ сторіччя.

На Волині я не був понад три роки. Мої наміри зробити письменницьку кар'єру не знайшли відгуку серед вітчизняних законоправителів, які обклали непомірною даниною виробників друкованої продукції, і мені довелося останнім часом жити в Росії: влада сусідньої держави давно звільнила від податків усіх осіб, причетних до створення й розповсюдження художніх творів. У Москві я найняв двокімнатну квартиру і таким чином отримав щоденну можливість спілкуватися зі своїми видавцями, редакторами, літагентами.

До літа мій творчий потенціал, який донині здавався безмежним, тимчасово вичерпався. Аби відновити його, довелося повертатися на батьківщину. 1200 кілометрів від Москви до Луцька новенька «четвірка», на придбання якої пішли всі гроші від продажу старої колимаги і численні гонорари, пододала за шістнадцять годин. Могла б

і швидше, якби митники спритніше виконували свої обов'язки. Їжджу я на максимальних обертах, а «трієчний» движок без проблем тягне 150.

Рідне місто зустріло мене о четвертій годині дня рекламним плакатом «країни Мальборо». І великими краплями дощу. «Ну ось, так і знав, по всій Україні сухо, а в нашому Луцьку – все не полюдьськи!» – не встиг подумати я, як нещадне липнече сонце потужним лазером пробило і роздробило на шматки єдину сіру хмару, що нависала над трасою ніби губка, яку зрідка вичавлювала чиясь могутня рука.

Грибний дощ. На удачу!

Асфальт умить висох.

А коли я під'їжджав до невеличкого базарчика, розташованого неподалік електроапаратного заводу, слідів вологи уже не можна було виявити і на в'язкому глиняному ґрунті. Жодної калюжі. Літо другий рік поспіль видалося на рідкість посушливим і спекотним.

Оглядаючись по боках, бреду вздовж довгого ряду квітників. Де тут мамині улюблені гербери?

Коли раптом... Я відчув на собі чийсь погляд. Електричний заряд увійшов у моє тіло через потилицю і пронизав усі органи, змусивши прискорено битися серце.

Так могла дивитися лише ВОНА. Ще одна причина моєї поспішної втечі з міста, яке в юності клявся ніколи не залишати. Наш роман тривав довгі